

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Toiduseadusandlusest e-kauplejale

Katrin Lõhmus

Toidu üldnõuete büroo juhataja

Maaeluministerium

13.04.2021

Milliseid teemasid käsitleme?

E-kaubandus ja toidu kaugmüük

ÜLDPÕHIMÕTTED

EL toiduohutuspoliitika

Eesmärk:

- ☐ kaitsta inimeste tervist ja tarbijate huve
- ☐ tagada ELis toidu vaba liikumine
- ☐ hõlbustada ohutu toidu ülemaailmset kaubandust.

EL Toiduseadus

Toiduseadus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 178/2002 – EL Toiduseadus:

- toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded,
- asutatakse Euroopa Toiduohutusamet
- kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused

Toiduseadus (Eesti)

- Ettevõtete teavitamine ja tunnustamine
- Toidu ja selle käitlemise nõuded
- Järelevalve korraldus
- Karistused

The screenshot shows the official website of the Riigi Teataja (Estonian Legal System). The page displays the text of the Food Act (Toiduseadus) in Estonian. The header includes the Riigi Teataja logo and navigation links. The main content area shows the title "Toiduseadus (lühend - ToiduS)" and the text of the act, including the date of adoption (25.02.1999) and the date of the latest amendment (10.11.2017).

Lihtne otsing seaduste ja üleriigiliste määruste terviklikuks peaväljandeks

Sisesta akti nimi, märksõna või ametlik lühend

OTSI

Täpne otsing Liigitus Statistika Viited Eelnõud Kohtuteave Õigusaktid Abi English Minu RT

Süsteemiline liigitus: HALDUSÕIGUS → Majandustegevus eri valdkondades
Süsteemiline liigitus: HALDUSÕIGUS → Põllumajandus
Süsteemiline liigitus: KARISTUSÕIGUS → Väärteod

Teksti suurus: A A A

Toiduseadus (lühend - ToiduS) Meeldetuletused Laadi alla Trüki RSS Abiarlo

Õigusakt EL õigus Kohtulahendid Lisateave Rakendusasutused Rakendusaktid Tõlge inglise keelde

Sisukord Valjaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Seotud kohtulahendid Teksti liik: terviklikust

Redaktsiooni jõustumise kp: 01.01.2018
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Heikel kehtiv
Avaldamismärge: RT I, 10.11.2017, 6

Vali redaktsioon: Eelmine Hetkel kehtiv

Võrdle redaktsioone Vaata digitemplit

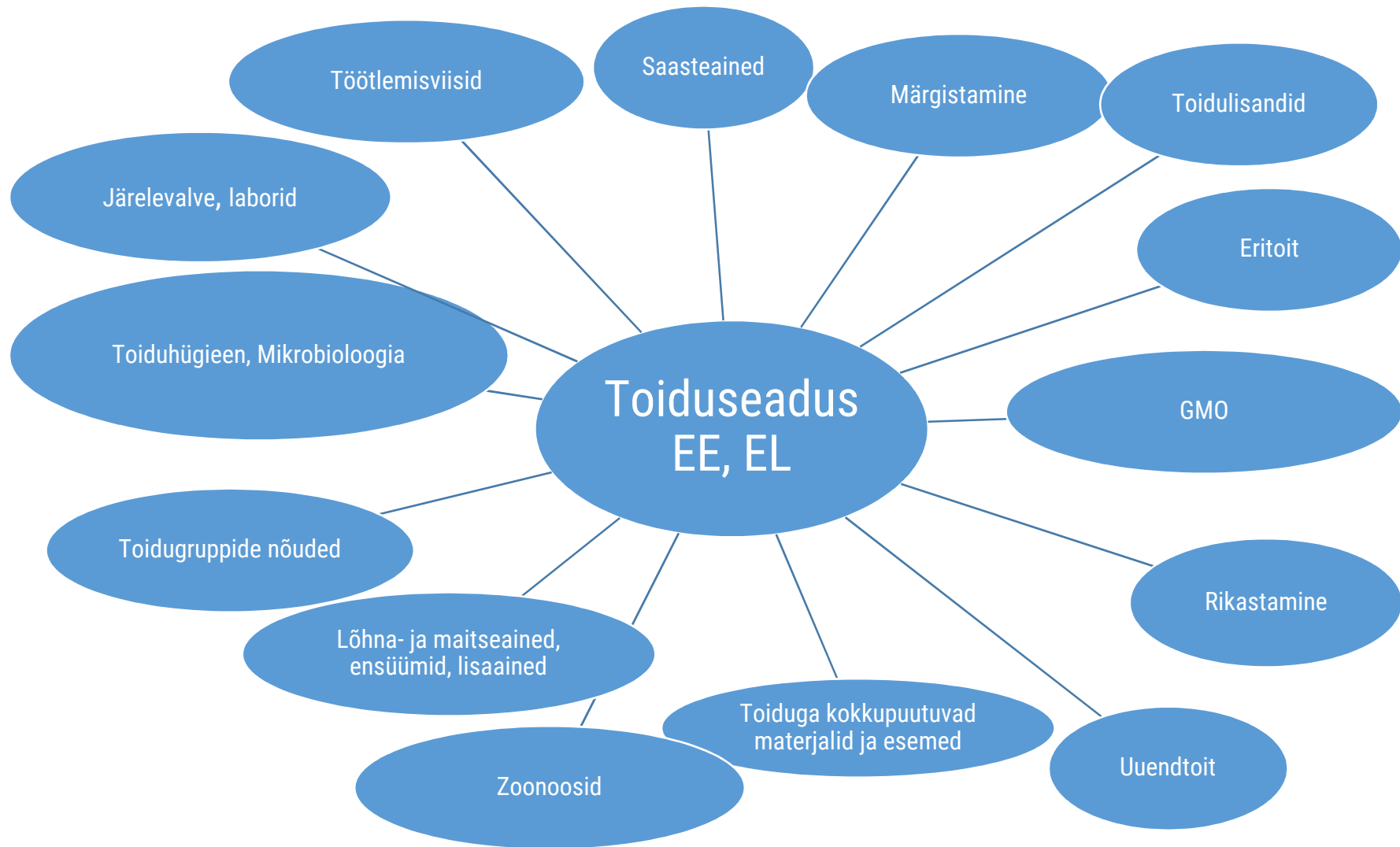
Toiduseadus¹

Vastu võetud 25.02.1999
RT I 1999, 30, 415
jõustunud vastavalt §-le 66.

Muudetud järgmiste aktidega (näita)

1 neastikk

Reguleeritud valdkonnad

EL Toiduseadus

Turule viidav toit
peab olema ohutu

Toiduohutuse tagamine

Riik

Toidukäitlejad

Tarbijad

Toiduohutuse üldpõhimõtted

ohutus – turule ei tohi viia ohtlikku toitu;

vastutus – toodetava, transporditava, ladustatava või müüdava toidu ohutuse eest **vastutab ettevõtja**;

jälgitavus – ettevõtja suudab kiiresti välja selgitada toodete iga tarnija ja saaja;

läbipaistvus – kui ettevõtjal on põhjust arvata, et tema toit on ohtlik, teavitab ta viivitamata Põllumajandus- ja toiduametit;

hädaolukorrad – kui ettevõtjal on põhjust arvata, et tema toit on ohtlik, kõrvaldab ta selle viivitamata turult;

ennetamine – ettevõtja tuvastab oma tegevuse kriitilised punktid, vaatab need korrapäraselt läbi ja tagab nende kontrollimise - s.t viib läbi enesekontrolli;

koostöö – ettevõtja teeb riski vähendamiseks rakendatavate meetmetega seoses koostööd Põllumajandus- ja toiduametiga ning vajadusel teiste pädevate asutustega.

TOIDUALANE TEAVE KAUGMÜÜGIL

Toidualane teave

- ❑ Teave peab olema tõene, vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele **ega tohi olla eksitav**
- ❑ Toidualane teave peab andma tarbijale võimaluse teha vajaliku **valiku toidu osas enne ostu sooritamist**

Toidualase teabe esitamine

- Toidualase teabe esitamist tarbijatele käsitletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr [1169/2011](#)
  - „toidualane teave” vs „kohustuslik toidualane teave”

- Kohustuslik toidualane teave peab olema kättesaadav **enne ostu sooritamist**, v.a müügiautomaadid, automatiseeritud müügikohad

Kohustusliku toidualase teabe esitamine

Nõuete erisus

Müügi pakendis toit

Müügi pakendisse pakendamata

Müügipakendis toit

- ☐ Kohustuslik toidualane teave
  - Kättesaadav enne ostu sooritamist
v.a säilimisaja märgistus
  - Nähtav kaugmüüki toetavates materjalides
või muude sobivate vahendite abil lisatasuta

NB! Kättetoimetamise ajal peavad olema kõik kohustuslikud andmed kättesaadavad, sh säilimisaja märgistus

Müügipakendis toit

Banaanipüree 32%

Mandlilaast 2%

Allergeenide esitamine- mis on valesti?

Koostis

TäisteraRUKKIjahu (665), vesi, NISUJAHU, maitseainesegu [suhkur, koorepulber, paprika, dekstroos, pärmiekstrakt, vürtsid, happesuse regulaator (sidrunihape, piimhape), tomat, maltodekstriin, lõhna- ja maitseained], taimeõli (rapsi), sool, pärm.

Allergeenid

Rukkis, nisu, piim, laktoos, küüslauk, kurkum, paprika.

Müügipakendisse pakendamata toit

Müügipakendisse pakendamata toidu toidualase teabe esitamise nõuded on leitavad põllumajandusministri 11.03.2015 [määrusest nr 24](#)

Toitlustusettevõtted
(restoranid, kohvikud jt)

Jaekaubandusettevõtted

Müügipakendisse pakendamata toit

Toitlustusettevõtte

Edastatav teave:

- Toidu nimetus
- Allergeenid või talumatust põhjustavad ained

KÕRVITSA KREEMSUPP SUITSUTATUD PARDIGA

kõrvitsa kreemsupp, suitsutatud pardiliha, piimavaht

 Allergeenid ja kontaktinfo

Hommikusöök

Neljaviiljapuder

2,90 €

Müügipakendisse pakendamata toit

Jaekaubandusettevõtted

UUDIS!

Niiluse ahvena filee, sulatatud, kg

11,99 € ~~14,99 €~~
11,99 €/kg 14,99 €/kg

− 0,40 kg +

OSTA

Ribakood 2713160000008
Tootja KALAKALA & POJAD OÜ
Päritolumaa Eesti

Koostis

100% Niiluse lates e Niiluse ahvena filee (Lates niloticus)

Toitumisalane teave

Säilitamine ja kasutamine

TOITUMIS- JA TERVISEALASED VÄITED

Toitumis- ja tervisealased väited

□ Õigusaktid ja nõuded

Määrus **1924/2006** (toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta)

Määrus (EL) nr **432/2012** (millega kehtestatakse nimekiri tervisealastest väidetest, mida on lubatud esitada toidu kohta, välja arvatud haigestumise riski vähendamisele ning laste arengule ja tervisele viitavad väited)

□ Vt toitumis- ja tervisealaste väidete EL **register**

□ Nõuded kohalduvad **kaubanduslikes teadaannetes** esitatavatele väidetele

-> **lõpptarbijale** pakutava toidu **märgistusel, esitlemisel, reklaamis**

Toitumis- ja tervisealased väited

Suhkruvaba

23,1 g proteiini 1 pudelis

Vitamiinirikas

Proteiinijook

Mineraalainete allikas

Tervislik

Tugevdab immuunsust

või muu sarnane **sõnum** või **esitus** (tekst, pilt, sümbol, graafiline esitus)

Üldpõhimõtted väidete esitamisel

- Väited peavad olema **tõenduspõhised** ehk teaduslikult põhjendatud
- Väite heakskiitmise **aluseks on teaduslik hinnang**

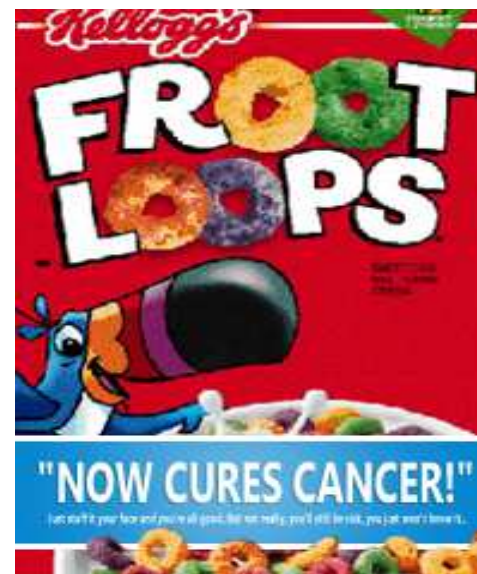
Toit ei ravi

Toidu puhul on **keelatud** viidata haigusi tõkestavatele, ravivatele või leevendavatele omadustele

[\(1169/2011 art 7 lg 3\)](#)

Nt Aitab ennetada haigusi
Ravib Alzheimerit
Viiruste vastane

Tervisealased väidete EL register

Kasutada võib EL registris olevaid:

lubatud terviseväiteid

Nt Vitamiin D on vajalik laste luustiku normaalseks kasvuks ja arenguks

Beetaglükokaanid aitavad hoida normaalset vere kolesterooli taset

nn „**ootel olevaid**“ terviseväiteid

Nt Kummelil on antioksidantsed omadused

Lubatud ega ootel olevate väidete loetelus ei ole väiteid probiootiliste bakterite kasuliku toime kohta.

Tervisealased väited

Tervislik
Tippkoka tervisesari
Hea immuunsusele

- Viiteid toitainete või toidu üldistele mittespetsiifilistele eelistele seoses hea tervise ja tervise seotud heaoluga võib teha **üksnes koos konkreetse lubatud tervisealase väitega**

- **konkreetne väide peab olema üldise väitega seotud ja asuma üldise väite „kõrval“ või „järel“**

Vt Komisjoni rakendusotsus [2013/63/EL](#)

Toote nimetus

□... kui on tõlgendatav väitena

„Kiudaineterikas leib“

„Immuunsus“

„Südameröst“

„Supertoit“

„Ajutoit“

□... kaasneb heakskiidetud seonduv väide

Tervisealase väite esitamisel tuleb

mürgistusel või mürgistuse puudumise korral
esitlemisel või **reklaamis** esitada lisateave:

- a) viide mitmekülgse ja tasakaalustatud toitumise ja tervisliku elustiili tähtsusele;
- b) väidetava kasuliku mõju saavutamiseks vajalik toidukogus ja tarbimise viis;
- c) vajadusel viide inimestele, kes peaksid vältima selle toidu tarbimist;
- d) asjakohane hoiatus liigse tarbimise eest, mis tõenäoliselt kujutab ohtu tervisele

b, c, d –
esitatud
lubavas
õigusaktis

TOIDUGA KOKKU PUUTUVAD MATERJALID JA ESEMED

Toiduga kokku puutuvad materjalid ja esemed (TKM)

- TKMist toitu erituv ainekogus peab olema ohutu
- Tootja peab suutma seda tõendada
- Ese peab olema märgistatud, jälgitav
- TKMi käitleja peab endast PTAd teavitama

Eseme märgistamine

määrus 1935/2004

- Sõnad “**toiduga kokkupuutumiseks**”, konkreetset kasutusotstarvet näitav sõna või
- Kasutusjuhised (vajaduse korral)
- Tootja (või müüja) andmed**
- Jälgitavust tagav märgistus**

Kasutusjuhised I

Ei ole vaja esitada, kui eseme kasutamine mis tahes mõistlikes eeldatavates tingimustes ei põhjusta selle koostisosade eritumist toitu tervisele ohtlikus koguses

Kasutusjuhised

- ❑ On vaja esitada, kui eseme kasutamisele on piirangud,
  - nt ei tohi kokku puutuda kuuma toiduga,
  - ei tohi toitu selles soojendada ahjus või mikrolaineahjus
  - ese ei tohi kokku puutuda teatud omadustega toiduga, nt rasvase või happelise toiduga

nt külmutuskarbid/kotid – kas need on ette nähtud ühekordseks kasutamiseks?

Vastavusdeklaratsiooni on vaja:

- Plast
- Keraamika
- Tsellofaan
- Epoksü-ühendeid sisaldavad materjalid
- BPA-d sisaldava lakiga esemed

Täpsem info PTA kodulehel:

<https://pta.agri.ee/ettevotjale-tootjale-ja-turustajale/toidu-tootmine/toidupakendid-ja-materjalid>

Bambusnõud (bambusjahu jahu sisaldav plast)

- ❑ Plast: polümeer + lisaained, mis toimib valmismaterjali peamise struktuurikomponendina
- ❑ Ka lisaained peavad olema lubatud
- ❑ Bambusjahu, –kiudude, maisi ega nisuõlgede kasutamiseks plastis ei ole siiani luba taotletud.
- ❑ Neid aineid sisaldavaid plastesemeid turustada ei tohi

TOIDULISANDID

Toidulisandid

- Aine, mille kasutamise eesmärk on tavatoitu täiendada ning mis on inimesele toitainete või muude toitaineliste või füsioloogilise toimega ainete kontsentreeritud allikas.

(Vitamiinid ja mineraalained, aminohapped, rasvhapped, taimsed ekstraktid)

- **Toidulisandite koostis- ja kvaliteedinõuded ning toidualase teabe esitamise nõuded:** Põllumajandusministri määrus nr 100.(Direktiiv 2002/46/EÜ)

Käitleja kohustused

- ❑ Toidulisandi esmakordsel turuleviimisel peab sellest **teavitama** Põllumajandus- ja Toiduametit.
- ❑ Toidulisandi ohutuse, nõuetekohasuse eest **vastutab tootja või turustaja.**
- ❑ Toidulisandid väljaspoolt EL **ei pruugi vastata EL nõuetele.**
- ❑ Peab veenduma, et toode ei sisalda **ebaseaduslikke koostisosasid** (nt loata uuendtoit, ravimina käsitletavat ained)
- ❑ **Tarbijat ei tohi eksitada**
  - omistada tootele omadusi või toimet, mida sellel pole;
  - anda ebaõiget teavet toidu iseloomulike omaduste kohta;
  - viidata haigusi tõkestavatele, leevendavatele või ravivatele omadustele.

UUENDTOIT

Uus toit ehk uuendtoit

- Uuendtoit on toit, mida ei ole Euroopa Liidus toiduna olulisel määral tarbitud enne 15. maid 1997. a.
- Uuendtoidu turustamiseks on vaja **Euroopa Komisjoni luba** ning selle saamiseks on vaja Euroopa Toiduohutusametile tõendada, et uuendtoit on ohutu.

Uuendtoit - õigusaktid ja nõuded

- Uuendtoidu ja toidu uuendkoostisosade määratlus:
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr **2015/2283**
- uuendtoidu taotlustele esitatud nõuded:
Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr **2017/2469**
- Loetelu turule lubatud uuendtoitudest:
Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr **2017/2470**

Uuendtoidud on järgmised toidud:

- uue või tahtlikult muudetud molekulaarstruktuuriga toit;
- mikroorganismidest, seentest või vetikatest koosnev, neist saadud või toodetud toit;
- mineraalset päritolu materjalist koosnev, sellest saadud või toodetud toit;
- taimedest või nende osadest koosnev, neist saadud või toodetud toit;**
- loomadest või nende osadest koosnev, nendest saadud või toodetud toit;**
- tehisnanomaterjalist koosnev toit;
- uue tootmisprotsessiga saadud, kui toidu koostises või struktuuris on olulisi muutusi.

Uuendtoidu kataloog

EK kodulehel -

https://ec.europa.eu/food/safety/novel_food/catalogue/search/public/index.cfm

Uuendtoidu täpsemaid kasutusnõudeid - määrusest 2017/2470.

Kui taim/aine ei ole uuendtoit toidulisandites, siis võib seda kasutada **ainult toidulisandites**.

Muul otstarbel kasutamiseks on vaja **uuendtoidu luba**.

Kokkuvõttes

- ❑ Ka E-kaubanduses tuleb järgida toiduohutuse nõudeid
- ❑ Turule viidav **toit peab olema ohutu**
- ❑ Teave peab olema tõene, vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele **ega tohi olla eksitav**
- ❑ Toidualane teave peab andma tarbijale võimaluse teha vajaliku **valiku toidu osas enne ostu sooritamist**
- ❑ Väited peavad olema teaduslikult põhjendatud – **TOIT ei ravi**
- ❑ Kontrolli kas tegemist on **lubatud uuendtoiduga!**
- ❑ **TKM** - veendu, et see sobib toiduga kokkupuutumiseks.

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!